

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.971/2024/4.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Véghegy dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

Dr. Pataki Árpád bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes:

név (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Rózsa Péter ügyvéd (cím1)

Az alperes:

név1 (cím2)

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal (1055 Budapest, Szalay utca 16.)

A per tárgya:

Bírósági jogkörben okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.690/2023/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Balassagyarmati Törvényszék 27.P.20.341/2022/52.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2013. január 21-én a felperes kártérítés megfizetése iránt 25.P.20.105/2013. ügyszámon keresetet terjesztett elő az alperes előtt, majd 2013. február 20-án kérte dr. Molnár Marianna eljáró bíró kizárását arra hivatkozással, hogy közöttük per van folyamatban. Az eljáró bíró akként nyilatkozott, hogy az ügyben nem érzi magát elfogultnak. Az alperes a 21.Pk.20.565/2013/2. számú végzésével az eljáró bíró kizárását megtagadta, majd a perben 2013. július 12-én meghozott 14. sorszámú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró települési Ítéltábla 2013. november 21-én a Pf.I.20.506/2013/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítását mellőzte. Az alperes előtt 25.P.21.678/2013. ügyszámon folytatódó perben a felperes 2015. április 14-én kérte a név1 kizárását arra hivatkozással, hogy a település1 Egyetem alperes és a név1 együttműködési megállapodása alapján a név1 elnöke oktatott a település1 Egyetemen. 2015. június 12-én a település2 Ítéltábla a Pkk.I.20.319/2015/2. számú végzésével a név1 kizárását megtagadta. 2015. november 6-án az alperes 25.P.21.678/2013/54. számú ítéletével a keresetet elutasította. 2016. május 11-én a település2 Ítéltábla a Pf.I.20.173/2016/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[2] A felperes a település1 Járásbíróságon 2015. december 9-én négy alperessel szemben terjesztett elő keresetlevelet. a település1 Járásbíróság 12.P.23.437/2015/34. számú végzésével megállapította illetékességének hiányát és elrendelte a keresetlevél áttételét a település3 Központi Kerületi Bíróságra. a település3 Központi Kerületi Bíróság a 14.P.21.005/2017/7. számú végzésével megállapította illetékessége hiányát, és az ügyet felterjesztette az illetékes bíróság kijelölése végett a Kúriához. A Kúria a Pkk.II.24.930/2017/2. számú végzésével az eljárásra a település1 Járásbíróságot jelölte ki. a település1 Járásbíróságon 7.P.22.958/2017. ügyszámon folytatódó eljárásban a bíróság a 2. és a 10. sorszámú végzésben felhívta a felperest a keresetlevél hiányainak pótlására, majd 2018. július 4-én 18-II. sorszámú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, továbbá kötelezte a felperest 12.500 forint mérsékelt le nem rótt eljárási illeték megfizetésre. Az alperes mint másodfokú bíróság 2018. november 8-án a 2.Pkf.21.450/2018/2. számú végzéssel az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A jogerős végzés indokai szerint a keresetlevél nem felelt meg keresetlevéllel szemben támasztott feltételeknek, mert a felperes hiányos tényelődása miatt nem állapítható meg az alperesekkel szembeni követelés. A felperes 2018. december 27-én a 12.500 forint eljárási illetéket a település1 Járásbíróságon előterjesztett beadványán illetékbélyeg formájában lerőta. A felperes ebben az eljárásban 2017. március 7-én és 2019. január 2-án az általa felsorolt iratok zártan történő kezelését kérte. a település1 Járásbíróság 2019. november 15-én a 7. P.22.958/2017/31. számú végzésével a zárt adatkezelésre vonatkozó kérelem teljesítését megtagadta. A végzés indokolása szerint a 4., 6., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 26., 27. számú iratok a felperes személyes adatait tartalmazzák, amely adatokat az alperes adatkezelőként az igazságszolgáltatási tevékenységével összhangban kezel. Az említett adatokat a felperes perbeli cselekvőképességének vizsgálata miatt szerezte be, a Pp. 119. §-a alapján a peres felek jogosultak az iratok megtekintésére. A felperes által megjelölt iratok közül egyeseket maga a felperes csatolta be, a továbbiakat pedig az alperes a bírósági eljárás lefolytatása érdekében szerezte be a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 49. §-a és a Pp. 50. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, a zárt adatkezelés jogszabályi feltételei nem állnak fenn.

[3] A felperes 2019. január 14-én keresetlevelet nyújtott be a névlen a település1 Egyetem és iroda alperesekkel szemben. A keresetlevél tartalmazza, hogy a Pp. 132. § (1) bekezdésére hivatkozással a név1 mint másodfokú bíróság 2.Pkf.21.450/2018/2. számú másodfokú végzésének átvételétől számított 30 napon belül nyújtja be. A keresetlevelet az alperes ugyanezen a napon a település1 Járásbíróságon 7.P.20.105/2019. ügyszámon iktatta,

majd 2019. február 5-én meghozott és 2019. március 19. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította hatásköre hiányát és elrendelte a felperes keresetlevél áttételét a névlhez. A névl elnöke 2019. augusztus 14-én 2019. El.IV.D.75/1-III. számon arról tájékoztatta a felperest, hogy a 2019. augusztus 13-án érkezett beadványát a 7/2018. (VII.11.) OBH utasítás 6. § (1) bekezdés b) pontja alapján megküldte a településl Járásbíróság elnökének a szükséges intézkedések megtétele érdekében, majd 2019. október 9-én 2019. El.IV.D.75/2/I. számon arról tájékoztatta a felperest, hogy a lajstrom adatai szerint a névlen nincs folyamatban olyan peres eljárás, amely 2019. évben indult és amelynek ő lenne a felperese. 2019. január 14-én a településl Járásbíróság polgári kezelőirodáján terjesztette elő a keresetlevelet személyesen és az eljárás a településl Járásbíróságon P.20.105/2019. számon került iktatásra.

A kereset és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetben az alperest 150.000 forint sérelemdíj és annak 2016. május 31-től járó késedelmi kamata (a továbbiakban: 1. számú kereset), 130.000 forint sérelemdíj és annak 2018. február 14-től járó késedelmi kamata (a továbbiakban: 2. számú kereset), 12.500 forint vagyoni kártérítés és annak 2018. december 27-től járó késedelmi kamata (a továbbiakban: 3. számú kereset) megfizetésére kérte kötelezni. Kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a személyes adatok védelméhez és a magántitokhoz fűződő jogát, ezzel összefüggésben az alperest 200.000 forint sérelemdíj és 2017. március 7-től járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni (a továbbiakban: 4. számú kereset). Kérte az alperest további 100.000 forint sérelemdíj és annak 2019. január 14-től járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezni (a továbbiakban: 5. számú kereset).

[5] A felperes az 1., 2., 3. és 5. számú keresetet a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdéseire alapította. Az 1. számú kereset szerint az alperes a 25.P.20.105/2013. ügyszámon kezdődő, majd a 25.P.21.678/2013. ügyszámon befejezett eljárásban azzal sértette a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belüli befejezéshez való jogát, hogy a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítása – a másodfokú bíróság jogerős végzése szerint is – jogszabálysértő volt, ami az eljárás elhúzódásához vezetett. Az elsőfokú eljárásban kizárt bíró vett részt, az alperes szintén kizárt volt az eljárásból, a felperes alapjogát sértette. A 2. számú kereset szerint az alperes azzal sértette a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belüli befejezéshez való jogát, hogy a településl Járásbíróság a 7.P.22.958/2017. ügyszámú eljárásban a keresetlevelet az I. rendű alperessel szemben jogszabálysértéssel utasította el idézés kibocsátása nélkül. A 3. számú kereset szerint az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet érdemben el kellett volna bírálni, az alperes jogszerű eljárása mellett – a költségmentesség engedélyezése esetén – 12.500 forint illetékfizetési kötelezettsége sem merül volna fel. Az alperes a jogerős végzésben nem adta indokát annak, hogy az I. rendű alperessel szemben mi akadályozta a kereset elbírálását, amellyel az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz – ezen belül a részletesen indokolt döntéshez – fűződő jogát. Az 5. számú kereset szerint az alperes azzal sértette a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belüli befejezéshez való jogát, hogy a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (Büsz.) 28. § (1) bekezdését megsértve a névlen benyújtott keresetlevelet az alperes nem lajstromozta. A 4. számú kereset jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § e) pontját, 2:46. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, 2:52. § (1)-(3) bekezdését az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló a 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2., 3., 10., 11. pontját, 4. § (2) bekezdését, 5. § (6) bekezdését, 14. § d) pontját, a régi Pp. 119. § (9) bekezdését jelölte meg. Az alperes a személyes adatok védelméhez és a magántitokhoz fűződő személyiségi jogát azzal sértette, hogy a 31. sorszámu végzésével megtagadta az általa kért iratok zártan kezelését, és így az eljárás során az adott

per alperesei megismerhették a gondnokság alá helyezés miatt folyó eljárásban keletkezett, személyes, különleges, egészségügyi adatokat, holott ezek az adatok régi Pp. 119. § (9) bekezdése alapján anonimizálva sem adhatók ki. A gondnokság alá helyezés iránti perben meghozott ítéletek kezelése – a Kúria ítéletét követően – már nem volt szükséges, ezért ezt követően az alperes adatkezelése nem felelt meg a célhoz kötöttség elvének. A gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Gondnytv.) 3. § (1) bekezdésében foglaltakon kívül eső adatok a magántitok körébe tartoznak.

[6] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 6.900 forint perköltséget. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokai szerint az 1. számú kereset azért alaptalan, mert a felperes által előadottak nem támasztják alá az eljáró bíró és bíróság elfogultságát. Nem sértette az alperes a felperes per észszerű időn belüli befejezéshez való jogát azzal sem, hogy a másodfokú bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzést megváltoztatta. A régi Pp. 2. § (3) bekezdésére hivatkozással csak a kereset érdemi elbírálása esetén lehet igényt érvényesíteni, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés azonban nem minősül érdemi döntésnek. A 2. számú kereset azért alaptalan, mert a régi Pp. alapján a keresetlevél egy részének idézés kibocsátás nélkül történő elutasításra nincs lehetőség. Erre tekintettel nem sérült a felperes jogviták elbírálásához való joga és – a végzés megfelelő indokai miatt – az indokolt döntéshez, a per tisztességes lefolytatásához való joga sem. A 3. számú kereset szintén alaptalan, mert a felperes illetékfizetési kötelezettsége nem az alperes jogsértő magatartása, hanem a tárgyalás kitűzésére alkalmatlan keresetlevél előterjesztésével összefüggésben merült fel. Nem sértette az alperes a felperes Ptk. 2:43. § e) pontjában foglalt személyiségi jogait sem (4. számú kereset). A felperes által sérelmezett adatokat a bíróság a régi Pp. 49. §-ában és 50. §-ában foglaltakra figyelemmel szerezte be, az iratok ugyanis a peres eljárás részét képezik, így azok kezelése a Kúria ítéletét követően sem lehet okafogyott. A perbeli cselekvőképességet a bíróság hivatalból köteles vizsgálni, a gondnokság alá helyezés iránti per iratainak beszerzése ezért nem volt jogszabálysértő. Az 5. számú kereset sem alapos, mert a régi Pp. 132. § (1) bekezdésére hivatkozással a keresetlevelet nem a névlen, hanem településl Járásbíróságon kellett volna benyújtani, ezért az eljárás amiatt nem húzódott el, hogy a névlen a keresetet nem iktatta és nem bírálta el.

[8] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indokai szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 380.§-ában és a 381. §-ában foglalt hatályon kívül helyezési ok sem állt fenn, alaptalan volt a fellebbezésben előterjesztett, kizárást megtagadó végzéssel szemben előterjesztett panasz is. Az elsőfokú bíróság az eljárására irányadó jogszabályokat nem sértette. A felperes fellebbezési érvelésével szemben valamennyi keresetet elbírálta, a szükséges bizonyítást lefolytatta, további iratok beszerzésére a per eldöntéséhez nem volt szükség. A felperes bizonyítási indítványai nem feleltek meg a Pp. 322. § (1) bekezdésének, mert az adott ügyekben a felperes félként járt el, ezért az irat kiadását közvetlenül is kérhette. Az elsőfokú eljárás során a bíróságnak a Pp. 237. § alapján további anyagi pervezetési kötelezettsége nem volt, nem érintette az ügy érdemi elbírálását az elektronikus hírközlő hálózat útján megtartott tárgyalás hiánya sem. A jegyzőkönyv tartalma,

az iratok megjelölésével kapcsolatos eljárási szabálysértés is közömbös a perbeli ügy érdemi elbírálása szempontjából. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett, a Pp. 346. § (5)-(6) bekezdésének megsértése sem indokolta az eljárás megismétlését. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok mérlegelése során nem sértette a Pp. 279. § (1) bekezdését sem, a bizonyítási indítványok elutasításának indokát adta.

[9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és – nagyobb részt – annak indokaival is egyetértett. Az elsőfokú bíróság a régi Pp. 2. § (1) bekezdésére alapított 1., 2., 3., 5. számú kereset elbírálása során helytállóan indult ki abból, hogy egyes konkrét eljárási szabálysértések nem értékelhetők a perek észszerű időn belül befejezéshez való alapjog sérelmeként. Az alapelv érvényesülését nem eljárási szakaszonként vagy eljárási cselekményeként kell értékelni, hanem arról a per egészét értékelve kell állást foglalni.

[10] A jogerős ítélet indokolása szerint az 1. számú kereset – az elsőfokú bíróság ítéletének indokaival szemben – nem azért alaptalan, mert a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítása nem minősül a pert befejező érdemi határozatnak, hiszen az adott perben a keresetet az alperes ítélettel utasította el. A keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítása azonban az eljárás egészéből kiragadott olyan eljárási cselekmény volt, ami jogszabálysértés esetén sem alkalmas – az eljárás egészét figyelembe véve – a felperes alapjogának megsértésére. Emellett a felperes által előterjesztett keresetlevél csak hiánypótlást követően vált érdemi tárgyalásra alkalmassá, továbbá a felperes alaptalan kizárási kérelmekkel hátráltatta az eljárás befejeződését. A 2013. július 12. és november 21. közötti jogorvoslattal eltelt idő – a hasonló tárgyú és nehézségű perekhez képest – a per észszerűtlen időn belüli befejezését nem eredményezte, az elsőfokon eljáró bíróság eljárási jogszabálysértése miatt indult jogorvoslati eljárás egyébként sem minősül alapjogsértésnek. A felperes alaptalanul hivatkozott az alperes által lefolytatott eljárásokban az eljáró bíró és bíróság elfoglaltságára is. A felperes kizárási iránti kérelmeit az alperes eljárása során a hatáskörrel rendelkező bíróságok az eljárási szabályoknak megfelelően elbírálták, e határozatok felülbírálatára ebben a perben nincs lehetőség. A 2. számú kereset alapját képező eljárást az alperes jogerősen a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításával fejezte be, ami nem minősül a jogvita érdemi elbírálásának, ezért a jogvita észszerű időn belüli elbírálásához fűződő jog érvényesülése a régi Pp. 2. § (1) bekezdése alapján ezen eljárással összefüggésben nem vizsgálható. A 3. számú keresetet is helytálló döntéssel utasította el az elsőfokú bíróság, mert a régi Pp. 130. §-a alapján a keresetlevél egy részének idézés kibocsátása nélküli elutasítására nem volt eljárásjogi lehetőség. Nem alapozta meg az 5. számú kereset teljesítését a névlen 2019. január 14-én előterjesztett keresetlevél a település1 Járásbíróságán történő lajstromozása. a település1 Járásbíróság 2019. március 19-én jogerős végzésével a keresetlevelet áttette a névlenhez, a 2019. január 14. és március 19. között eltelt időszak azonban az eljárás egészét figyelembe véve nem vezetett a felperes alapjogának megsértéséhez.

[11] A másodfokú ítélet további indokai szerint a 4. számú keresetet megalapozó tényállítás hiányos volt: a felperes nem adta elő, hogy az alperes pontosan mely magatartása mely személyiségi jogát sértette, továbbá a keresetlevél az Infotv. megsértésével kapcsolatos jogi érvelést sem tartalmaz. Ez a hiányosság azonban a kereset érdemi elbírálását azért nem akadályozta, mert a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogot sértő magatartás az iratok zártan kezelésnek megtagadása volt, az érdemi tárgyaláson megjelölt további magatartások (jogosulatlan iratbeszerzés, iratok kiadása) személyiségi jogot sértő minősége a Pp. 214. § (3) bekezdése alapján nem volt vizsgálható. A képviseleti jog igazolásához szükséges iratok beszerzése és kezelése egyébként sem tekinthető jogalap nélküli vagy túlzó adatkezelésnek, mert a Pp. 49. §-a és 50. §-a az Infotv. 4. § (2) bekezdése, 6. § (5), (6) bekezdése a különleges adatok kezelését is lehetővé tette. A Büsz. 2. § 9.

pontjának, 17. pontjának megfelelő ügyiratokat a 21. pont értelmében az ügyirat részeként az ügyintézés valamennyi szakaszában együtt kell kezelni, a régi Pp. 119. § (1) bekezdése alapján a felek az ott írt korlátozásokkal a per iratait megismerhették. A régi Pp. 49. és 50. §, a Büsz. és a régi Pp. 119. § (1) bekezdés alapján végzett adatkezelés jogszabályi felhatalmazáson alapul, ezért a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján személyiségi jogsértés – magántitok, személyes adatokhoz való jog megsértésének – megállapítására nem alkalmas. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése értelmében a személyiség szabad érvényesítése a törvény és mások jogainak korlátai között valósítható meg, a Pp. rendelkezései ilyen törvényi korlátnak minősülnek. A régi Pp. 119. § (9) bekezdése a feleken kívüli személyek másolatkészítési jogáról rendelkezik, ezért az iratok zártan kezelését nem alapozza meg, arra a Büsz. 41. §-a alapján sem volt eljárásjogi lehetőség. Az eljárási jogszabályok felhatalmazásának megfelelő bírósági adatkezelés nem minősült szükségtelen adatkezelésnek, a régi Pp. 49. § (1), (2) bekezdése alapján a perben csak perbeli cselekvőképességgel rendelkező személy, vagy annak törvényes képviselője járhat el. Az eljárás törvényességének ellenőrzéséhez, a feleket megillető perbeli jogok biztosításához a kérelem előterjesztésekor folyamatban lévő ügyben szükségesnek tekinthető az iratok megismerhetősége. A 2017. március 7-én hatályos Infotv. 14. §-a nem tartalmazott d) pontot, erre tekintettel a felperes – mint érintett – az Infotv. alapján az adatkezelés korlátozását nem kérhette, a személyes adatok bírósági adatkezelésére az Infotv. 14. §-ának rendelkezései nem alkalmazhatóak, a kereset tartalma szerint sem értelmezhető a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelet (a továbbiakban: GDPR) 18. cikke szerinti, adatkorlátozáshoz fűződő jogérvényesítésnek.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[12] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet.

[13] A felperes a felülvizsgálati kérelemben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre kiterjedően – helyezze hatályon kívül, és elsődlegesen a keresetnek adjon helyt, másodlagosan utasítsa az első-, vagy a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítélet perköltség fizetésére kötelező rendelkezést helyezze hatályon kívül és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva mellőzze a felperes perköltség fizetésére kötelező rendelkezést, másodlagosan pedig utasítsa az első-, vagy a másodfokú bíróságot e körben új eljárásra, és új határozat hozatalára.

[14] Megsértett jogszabályként a régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdését, 13. § (1) bekezdés e) pontját, 15. § (1) bekezdését, 18. § (4) bekezdését, 50. § (1) bekezdését, 85. § (2) bekezdés a) pontját, 119. § (9) bekezdését, 121. § (1) bekezdés c) pontját, 130. § (1) bekezdés j) pontját, 149. § (1) bekezdését, 220. § (1) bekezdés d) pontját, 221. § (1) bekezdését, 222. § (1) bekezdését, a Pp. 2. § (2) bekezdését, 110. § (2), (3) bekezdését, 115. § (1) bekezdését, 179. § (2) bekezdését, 183. § (1) bekezdését, 187. §-át, 188. §-t, 191. § (1), (3),(4) bekezdését, 202. § (1) bekezdését, 203. § (1) bekezdését, 214. § (1) bekezdését, 220. § (1) bekezdés a) pontját, 225. § (2) bekezdését, 233. § (1), (2) bekezdését, 237. § (1)-(4) bekezdéseit, 263. § (2) bekezdését, 265. § (1), (2) bekezdés a-b) pontját, (3) bekezdését, 266. § (2), (4) bekezdését, 267. §-át, 268. § (1)-(2) bekezdését, 276. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 320. § (2) bekezdését, 322. § (1) és (4) bekezdését, 346. § (4)-(5) bekezdését, 381. §-át, 383. § (2) bekezdését, a Ptk. 1:2. § (1) bekezdését, 1:3. § (1) bekezdését, 2:43. § e) pontját, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, 2:52. § (1)-(3) bekezdését, 2:46. § (2) bekezdését, a 6:48. § (1) és (3) bekezdését, a 6:518. §-át, 6:519. §-át, 6:520. §-át, 6:548. § (1) bekezdését, 6:549. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301. § (1) bekezdését, az Infotv. 3. § 2., 3., 10., 11. pontját, 4. § (1) és (2) bekezdését, 5. § (6) bekezdését, 14. § d) pontját, a GDPR 14. cikk (1) és (2) bekezdését, a Gondnytv. 3. § (1)

bekezdését, 4. §-át, 6. § (1) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, VI. cikk (3) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét.

[15] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint a jogerős ítéletben foglalt tényállás hiányos és ellentmond a keresetben foglaltaknak. A másodfokú bíróság nem vette figyelembe a beadványaiban foglaltakat, a beszerzett iratokat, bizonyítékokat, a keresetet hiányosan ismertette, a jogerős ítélet nem tartalmaz részletes indoklást a kereset egyes pontjaira, a jogerős ítélet ezért sérti a Pp. 2. § (2) bekezdését, 230. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 346. § (4), (5) bekezdését. Nem fogadható el a jogerős ítélet azon indoka, miszerint az elsőfokú ítélet indoklásának hiányosságai a másodfokú eljárásban az indoklás kiegészítésével kiküszöbölhetők, mert jelen esetben az elsőfokú ítélet indoklásának hiányossága az elsőfokú eljárás megismétlését indokolta volna. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt az abszolút hatályon kívül helyezési okot, hogy az elsőfokú eljárásban kizárt bíró vett részt. Téves a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy a bíró elfogultságára nem lehetett az előadott tények alapján következtetni, mert a bíró elfogultságát az eljárási szabálysértések alátámasztják. Az elsőfokú bíróság a hiánypótlási kötelezettségének teljes körűen nem tett eleget; az eljárás során nem biztosított számára nyilatkoztatási lehetőséget; nem tájékoztatta arról, hogy a kért iratok közül mely bizonyítási indítvány teljesítését mellőzi; az ítélet indoklásában a bizonyítási indítvány elutasításának nem adta indokát; megsértette a jegyzőkönyv vezetésével összefüggő eljárásjogi rendelkezéseket is; a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmét elutasította; a tárgyaláson teljesszűrtően nem ismertette az iratokat, a jegyzőkönyv nem tartalmazza konkrétan, hogy mely érkezett iratokról adott tájékoztatást az elsőfokú bíróság. Téves a jogerős ítéletben foglalt azon indoklás, miszerint mindezen eljárási szabálysértéseknek az ügy érdemi elbírálása szempontjából nincs jelentősége.

[16] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint az 1. számú kereset elutasítása azért sérti a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontját, a 279. § (1) bekezdését és a 346. § (4), (5) bekezdését, mert a jogerős ítélet nem tartalmaz részletes indoklást arról, hogy az alperes eljárása során a kizárási ok miért nem állt fenn, önmagában miért zárja ki az alapjogsértést az alperes eljárása során a kizárási kérelmek elbírálása. Az elsőfokú bíróság kirívóan okszerűtlenül mérlegelte a tényeket annak megállapítása során, hogy az alperes eljárása során a bíró más ügyekben tett, elfogultságára vonatkozó nyilatkozata a kizárási okot nem támasztja alá. Az alperestől nem volt elvárható az ügy tárgyilagos megítélése azért sem, mert az alperes elnöke az a település1 Egyetemen oktatási tevékenységet végzett, ennél fogva a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt kizárási ok állt fenn. Ugyan a település2 Ítélet táblába az alperes kizárását megtagadta, azonban e végzéshez a Pp. 263. § (2) bekezdése alapján jelen per bírósága nincs kötve. Az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy az eljáró bíró és a fél között fennálló munkaviszony is az elfogultsági kifogás alapjául szolgálhat [BH1991. 360.]. Emellett a kizárási iránti kérelem elbírálása tárgyában a település2 Ítélet tábla ugyanazon két bírója vett részt, mint a Pf.I.20.173/2016/4. számú ítélet meghozatalában, ezért a kizárási iránti kérelem elleni panasz elfogulatlan elbírálása sem volt biztosított a település2 Ítélet tábla eljárása során. Mindezen körülmények értékelését a másodfokú bíróság elmulasztotta, ami sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését és a 346. § (4) és (5) bekezdését. Tévesen következtetett a másodfokú bíróság arra is, hogy az alperes előtti eljárás egészét tekintve nem sérült az észszerű határidő befejezéséhez fűződő alapjoga. A keresetlevél benyújtástól számítva az elsőfokú ítélet meghozataláig 2 év 9,5 hónap telt el, az eljárás egészét figyelembe véve az alperes 25.P.20.105/2013/14. számú, a település2 Ítélet tábla által megváltoztatott, ennél fogva jogszabálysértő végzése az eljárás jelentős elhúzódnást eredményezett, ami megalapozza a régi Pp. 2. § (3) alapján a sérelemdíj megítélését, az eljárás elhúzódnásának hátrányos következményei köztudomásúak.

[17] A 2. a 3. számú keresetet az eljáró bíróságok a Pp. 279. § (1) bekezdése és a 346. § (4), (5) bekezdésének megsértésével utasították el. A másodfokú bíróság nem a felperes által előterjesztett, a per tisztességes lefolytatásához fűződő jogának megsértése iránti keresetet, hanem a per észszerű határidőn belüli befejezéshez fűződő jogát bírálta el. A másodfokú bíróság eltért a felperes által előterjesztett keresettől, ami a kereset érdemi elbírálásához fűződő alapjogot sérti és önmagában indokolja az első- és másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését. A keresetlevél I. rendű alperessel szemben történő idézés kibocsátása nélküli elutasítása azért eredményezte a felperes alapjogának megsértését, mert a keresetlevélnek nem volt olyan hiányossága, ami az I. rendű alperessel szemben a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását megalapozta volna. Az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a régi Pp. 149. § (1) bekezdését is, amely szerint a bíróság – ha az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja – elrendelheti a perben érvényesített egyes követelések vagy a megosztható követelések egyes részei, valamint általában a perben eldönthető egyes vitás kérdések elkülönítve tárgyalását. A régi Pp. rendelkezései nem zárták ki a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítását csupán egyes keresetek tekintetében. Ezt támasztja alá, hogy a település⁴ Ítélet tábla a Pkf.III.25.723/2018/2. számú végzéssel régi Pp. alapján folyt eljárásban a II. r. alperessel szemben utasította el idézés kibocsátása nélkül a keresetlevelet, ebből következően az eljárási jogszabályok alapján ilyen tartalmú végzés meghozatalának akadályja nem volt. Az első- és a másodfokú bíróság ítélete sem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy a régi Pp. mely rendelkezése alapján nem volt lehetőség az I. rendű alperessel szemben a per tárgyalására. Az eljáró bíróságok a Pp. 179. § (2) bekezdését, a 115. § (1) bekezdését, és a 237. § (1), (4) bekezdését megsértették, mert a perfelvétel során nem tájékoztatták arról, hogy a tényelőadása, jogi érvelése hiányos. Emellett iratellenes a jogerős ítélet azon indokolása, hogy az alperes másodfokú bírósága részletesen indokolta a keresetlevél hiányosságait. Ezzel szemben a település² Ítélet tábla 1.Pk.20.029/2022/2. számú végzése szerint az alperes végzésének indokai nem felelnek meg a Pp. előírásainak. A jogerős ítélet adós maradt annak indokolásával, hogy az alperes indokolási kötelezettségének megsértése miért nem minősül alapjogsértésnek, ezért a jogerős ítélet ezen okból is sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését, továbbá a 346. § (4) és (5) bekezdését. A 3. számú kereset elutasítása azért is kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye, mert az adott ügyben az egyik alperessel szemben a kereset érdemi tárgyalása esetén a régi Pp. 85. § (2) bekezdése nem zárta volna el a személyes költségmentesség kedvezményétől, amelynek engedélyezése esetén nem kellett volna 12.500 forint eljárási illetéket megfizetnie.

[18] A jogerős ítélet a 4. számú kereset elutasítása során a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte, a Pp. 279. § (1) bekezdését és a 346. § (4) és (5) bekezdésének megsértésével tévesen következtetett arra, hogy az alperes a személyes adatok védelméhez és a magántitokhoz való jogát nem sértette. Ez a következtetés sérti a régi Pp. 50. § (1) bekezdését és a Gondnytv. 3. § (1), (3) bekezdését, 4. §-át, 6. § (1) bekezdését. Az eljáró bíróságok nem tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a régi Pp. 119. § (9) bekezdése alapján a gondnokság alá helyezés tárgyában meghozott ítéletek anonimizálva sem adhatók ki harmadik személyeknek. Ennélfogva a felperes személyiségi jogát sérti, hogy az ellenérdekű felek megismerhették a gondnokság alá helyezés iránti perben meghozott ítéleteket. A személyes adat és különleges adat az Infotv. 4. § (2) bekezdése alapján csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető. Ennélfogva a Kúria ítéletét követően az iratok kezelésének indoka megszűnt, az alperes ennek ellenére az adatait változatlanul kezelte. A személyiségi jogsértés azáltal valósult meg, hogy a különleges személyes adatait tartalmazó iratok zártan történő kezelését az alperes nem biztosította, erre irányuló kérelmét a bíróság nem fellebbezhető végzéssel elutasította és az iratok megismerhetősége megalázottságot jelentett. A fent kifejtettek alapján téves a másodfokú bíróság ítéletének azon indokolása is, hogy a keresetet megalapozó tények hiányosak.

Ellenkező esetben fel kellett volna hívni a hiányosságok pótlására, amely kötelezettség elmulasztása sérti a Pp. 179. § (2) bekezdését, a 115. § (1) bekezdését, 191. § (3), (4) bekezdését, 237. § (1), (4), (5) bekezdését, 233. § (2) bekezdését. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában nem adott számot arról, hogy a gondnokság alá helyezés tárgyában meghozott ítéletek beszerzése és a zárt adatkezelés iránti kérelmének elutasítása – különösen a Kúria ítéletét követően – miért nem jogalap nélküli és miért nem túlzó, hiszen a perbeli cselekvőképeség megállapításához szükséges adatokat a gondnokoltak közhiteles nyilvántartása tartalmazza, az adatkezelésnek a Kúria ítéletét követően indoka nem volt. A jogerős ítélet [42] bekezdésével szemben az Infotv. 6. §-ának nincs (5) és (6) bekezdése, az Infotv. 14. § d) pontja alapján jogosult arra, hogy kérelmére a személyes adatai kezelését az adatkezelő korlátozza. A másodfokú bíróság a Pp. 237. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségét elmulasztva az Infotv. 14. § d) pontjának eltérő értelmezéséről nem tájékoztatta, a GDPR 18. cikkének rendelkezését az eljáró bíróságok e jogszabálysértése miatt nem jelölte meg a keresete jogalapjaként. A másodfokú bíróság ítéletének [45] bekezdéséből nem tűnik ki, hogy Infotv. 4. §-ának mi okból tulajdonított jelentőséget. Másrészt az Infotv. rendelkezéseivel ellentétes a másodfokú bíróság ítéletének azon indoka, miszerint a 2019. január 2-án előterjesztett kérelmére nem alkalmazható az Infotv. 14. § d) pontja. A beadványa Pp. 3. § (2) bekezdésének megfelelő, tartalom szerinti értelmezése alapján a keresettel a GDPR 18. cikkében foglalt, adatok korlátozásához való jogát érvényesítette.

[19] Az 5. számú kereset elbírálása során az eljáró bíróságok – a Pp. 279. § (1) és a 346. § (4) és (5) bekezdésének megsértésével – kirívóan okszerűtlenül következtettek arra, hogy a keresetlevél törvényszéken történő lajstromozásának hiánya a felperes 100.000 forint sérelemdíj iránti igényét nem alapozza meg. Az eljáró bíróságok indokolás nélkül hagyták figyelmen kívül azt, hogy a Büsz. 28. § (1) bekezdése alapján a névlnak a keresetlevelet lajstromozni kellett volna. A jogerős ítélet – elsőfokú ítélettől eltérő – indokolásából nem tűnik ki, hogy utóbb a település Járásbíróság által a hatáskör hiányának megállapítása és a keresetlevél áttétele a névltre miért nem vezetett az eljárás elhúzódásához. Megállapítható, hogy – az elsőfokú eljárás egészét figyelembe véve – a névlen történt lajstromozás hiánya 10 hónappal növelte a pertartamot, ami a teljes elsőfokú eljárásnak közel a fele. E keresetet megalapozó tényelődása sem volt hiányos, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság elmulasztotta felhívni a hiányok pótlására és az anyagi pervezetési kötelezettsége gyakorlását, a Pp. 179. § (2) bekezdése, 115. § (1) bekezdése, 191. § (3), (4) bekezdése, 237. § (1), (4), (5) bekezdése, 233. § (2) bekezdése 237. § (2) bekezdése szerinti kötelezettsége teljesítését. A sérelemdíj összegét indokolja a jelentős mértékű elhúzódás, a jogsértés nagy súlya, a felróhatóság nagy mértéke és a köztudomású hátrányok.

[20] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelemben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A Kúria előrebozsátja, hogy az adott ügyben a Pp. 417.§-a és a 408. §-a nem zárja ki a felülvizsgálatot. A felperes a felülvizsgálat engedélyezése iránt szükségtelenül terjesztett elő kérelmet, ezért a Kúria a következetes gyakorlata (Kúria Gfv.V.30.143/2023/6., Pfv.IV.20.611/2024/8.) alapján mellőzte az engedélyezési kérelem elbírálását.

[22] A felülvizsgálati kérelem alaptalan az alábbiak szerint.

[23] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárási szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat, amelynek során a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát.

[24] A Pp. 413. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.

[25] A jogszabálysértés megjelölésének követelményrendszerét a Kúria – a korábbi bírói gyakorlatot megerősítve – a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben jelenítette meg. Az önmagában kötőerővel nem rendelkező kollégiumi vélemény 3. és 4. pontja szerint – amelyet Kúria jelen perben is irányadónak tekintett határozataival megerősített (Jpe.I.60.009/2022/10. [61], Pfv.IV.20.998/2020/4., Pfv.V.20.917/2021/8., Gfv.VI.30.367/2021/6., Pfv.I.21.083/2019/12., Pfv.IV.20.035/2023/7.) – több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a Pp. 413. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel [PK vélemény 6. pont, Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6., megjelent: BH2017. 196.].

[26] A felperes felülvizsgálati kérelme a fent kifejtett követelményeknek nem felelt meg teljes egészében a következő okokból. A felperes a felülvizsgálati kérelmében számos jogszabály megsértését állította, azonban a felülvizsgálati kérelem részletes indokolásában kizárólag az állított eljárási jogszabálysértésekkel és az Infotv. egyes rendelkezéseivel összefüggő jogi érvelését fejtette ki. Ebből következően a Kúria a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a felülvizsgálati kérelemben foglalt azon eljárási jogszabálysértéssel és az Infotv. megjelölt rendelkezéseivel összefüggő hivatkozásokat vizsgálta, amelyek esetében a felperes a megjelölt jogszabálysértés mellett az arra vonatkozó jogi álláspontját, azaz a jogszabálysértésre vonatkozó indokai is kifejtette.

[27] Ezt meghaladóan a felperes a kimerítő részletességgel indokolt eljárási jogszabálysértések ellenére sem tért ki arra, hogy a hivatkozott jogszabálysértés az egymással eshetőlegesen viszonyban álló felülvizsgálati kérelmek közül mely felülvizsgálti kérelem teljesítését indokolják, ami a felülvizsgálati kérelem további hiányossága. Erre tekintettel a Kúria a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmek sorrendjétől eltérve először azt vizsgálta, hogy a felperes által megjelölt eljárási szabálysértések indokolják-e a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az eljárás megismétlését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatása mellett a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát.

[28] A felperes érvelésével szemben a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül következtetett arra, hogy a Pp. 380. § b) foglalt kötelező hatályon kívül helyezési ok nem állt fenn, mert az elsőfokú ítélet meghozatalában olyan bíró nem vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

[29] A Pp. 12. § f) pontja szerint a per elintézéséből ki van zárva, és abban, mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése egyéb okból nem várható.

[30] A bíróság összetételére vonatkozó rendelkezések a polgári eljárásjog garanciális jellegű szabályai körébe tartoznak, ezért megsértésük súlyos jogkövetkezményeket von maga után: ha a bíróság összetételére vonatkozó rendelkezések sérülnek, az olyan súlyos jogszabálysértés, ami megalapozza az így született határozat hatályon kívül helyezését [Pp. 380. § b) pont].

[31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban részt vevő személyekkel szembeni előítéletmentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}. Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {23/2024. (XII. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28]; lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [38]}. „[A] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. [...] Az abszolút kizárási okok lényege, hogy azok bármelyikének fennállása kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy vizsgálnák, ténylegesen elfoglult-e a bíró. A relatív kizárási okok esetében viszont vizsgálandó a bíró esetleges elfoglultsága” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [39]; 3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [38]; 23/2024. (XII. 23.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az abszolút kizárási ok esetén nincs lehetőség a mérlegelésre, relatív kizárási ok (személyes ismeretség, barátság, üzleti kapcsolat vagy haragos viszony stb.) fennállása esetén a kizárás eldöntése mérlegelés eredménye {3467/2021. (XI. 12.) AB határozat [43]; 3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás, [52]}.

[32] Az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlata alapján relatív kizárási ok esetén mérlegelés eredményeként dönt a bíróság a kizárás iránti kérelem megalapozottságáról. Az elfoglultságra alapított kizárási bejelentés esetén mérlegelés tárgya, hogy a bírót valóban elfoglultnak lehet-e tekinteni. A kizárást eredményező elfoglultságot olyan objektív tények, körülmények alapoizhatják meg, amelyekből nyilvánvaló, hogy az adott ügyben a tisztességes eljárás, a pártatlan elbírálás nem biztosítható. E szempontból a fél szubjektív vélekedése, véleménye közömbös. Nincs lehetőség elfoglultság megállapítására akkor, ha az elfoglultságra hivatkozó fél általánosságban előadott – a tényeken alapuló érveket azonban nélkülöző – hivatkozásával szemben az érintett bíró elfogulatlanságát deklaráló felelős nyilatkozata áll (Kúria Pk.I.24.865/2022/2. megjelent: BH2022. 292.).

[33] A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság okszerűen állapította meg, hogy a pártatlanság követelménye az elsőfokú eljárás során nem sérült, az elsőfokú eljárás elintézésében kizárt bíró nem vett részt. Helytállóan értékelte, hogy az elsőfokú eljárás során a felperes kérte a bíró kizárását a Pp. 12. § f) pontjára hivatkozással, a település5 Törvényszék dr. Barsi Ildikó kizárását megtagadta. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben az érintett bíró pártatlanságát az általa említett intézkedések [többek között a hiánypótlás elrendelése, a jegyzőkönyv kijavítása iránti és az eljárás szabálytalansága miatti kifogás elutasítása, a bizonyítás mellőzése] önmagukban nem kérdőjelezzik meg, a szubjektív kizárási ok fennállását nem támasztják alá, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a Pp. 380. § b) pontját a másodfokú bíróság nem sértette.

[34] Nem sértette a másodfokú bíróság a rendelkezési elvet és az indokolással szemben támasztott jogszabályi kötelezettségét sem [Pp. 2. § (2) bekezdés, 346. § (4) és (5) bekezdés].

[35] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírói döntéseket a konkrét ügy körülményeit figyelembe vevő módon, kellő alapossággal és részletességgel kell megindokolni. A „kellő alaposság” mércéje alapvetően azt jelenti, hogy a bíróság döntésének az ügy érdeme szempontjából releváns, az ügyben választ kívánó kérdésekre kell kiterjednie. Az indokolási kötelezettség a döntés érdeme szempontjából lényeges körülmények megfelelő indokokkal történő alátámasztását követeli meg {3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [44]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [34]; 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 28/2019. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [85]; 3330/2020. (VIII. 5.) AB határozat, Indokolás [29]}. Az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [22]}.

[36] A Kúria jogértelmezése szerint döntés alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel kell bemutatni, amelynek terjedelmét és mélységét az adott döntés természete és az ügy egyedi körülményei határozzák meg figyelemmel arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékossága a fél világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e. Minimális elvárás, hogy a bíróság a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon, amellyel kapcsolatban figyelembe kell venni a jogvita természetét, az eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. A döntés indokolásának nem kell kiterjednie minden egyes részletre, de ki kell térnie az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre {Kúria Pfv.III.20.456/2024/4. [46]}. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének (Kúria Pfv.I.20.399/2022/5.). Nem jelenti az említett kötelezettség megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi évrre, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4., Pfv.III.21.115/2020/6.). A hatályon kívül helyezést és az eljárás megismétlését az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag akkor indokolja, ha az adott ügyben a jogerős határozat alapján nem állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését mi okból változtatta meg és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül (Kúria Pfv.IV.20.857/2022/10.).

[37] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett valamennyi – 1-5. számú – keresetet elbírálta, az érdemi határozatokból kitűnően a régi Pp. 2. § (1) és (3) bekezdésére és a személyiségi jog megsértése alapján előterjesztett kereset is alaptalan volt, ezért az ítélet teljességének elvét nem sértette. A másodfokú bíróság feladata a felülbírálat, amely jogkörét a másodfokú bíróság a – a Pp. 370. § (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja [Pp. 370. § (1) bekezdés]. Ilyen felülbírálati korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A Pp. 371. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint a fellebbezésben fel kell tüntetni fellebbezéssel támadott ítélet számát, valamint az ítéletnek a fellebbezéssel támadott rendelkezését vagy részét, továbbá a határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül. A Pp. főszabálya tehát a kérelemre történő felülbírálat, amely összhangban van a felek rendelkezési jogával, az pedig a fellebbezés tartalmi követelményeinek körében rögzített [Pp. 371. § (1)-(2) bekezdés]. A korlátot nemcsak az képezi, hogy a fellebbező milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi. A másodfokú bíróság a felülbírálati jogkör korlátai között a fellebbezést teljes egészében elbírálta, a fent kifejtett indokok alapján – az eljárási jogszabályoknak megfelelően – csak azokat a jogszabálysértéseket vizsgálta érdemben, amelyekkel összefüggésben a felperes az indokait is előadta. Az érdemi döntésének kellő részletességű indokát adta, a másodfokú bíróság ítéletének indokolása a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem hiányos. A másodfokú bíróság részletesen számot adott arról is, hogy a felperes által felajánlott bizonyítás mellőzése mi okból nem sértette az eljárási szabályokat, a Pp. 346. § (5) bekezdésben foglalt kötelezettségét a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben nem mulasztotta el.

[38] A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a bizonyítási eljárás lefolytatása, egyes iratok beszerzésének mellőzése nem sértette a Pp. 322. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. A másodfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak, hogy a bíróságnál lévő irat, illetve adat beszerzése iránt a fél bizonyítási indítványára a bíróság abban az esetben intézkedik, ha az irat, illetve adat kiadását a fél közvetlenül nem kérheti [Pp. 322. § (1) bekezdés]. Jelen perben nem merült fel olyan helyzet, ami a bizonyító fél irathoz való hozzáférését akadályozta volna, arra maga a felperes sem hivatkozott. Ennélfogva nem sértette a Pp. 322. § (1) bekezdését és a bizonyítás szabályait az elsőfokú bíróság azon tájékoztatása, miszerint a bizonyítékait, a megjelölt iratokat a felperes köteles becsatolni (27.P.20.341/2022/45.). Az elsőfokú bíróságot e körben további anyagi pervezetési kötelezettség nem terhelte különös tekintettel arra, hogy a felperes – a 39. sorszámú beadványából kitűnően – a Pp. 322. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel tisztában volt és az elsőfokú bíróság 45. sorszámú végzése alapján a bizonyítási kötelezettsége sem lehetett számára kétséges. Az elsőfokú bíróság a 45. sorszámú végzésben tájékoztatta a felperest, majd a 27.P.20.341/2022/52. számú jegyzőkönyvéből kitűnően ismért tájékoztatást adott a beérkezett iratokról. Az eljárás iratainak megismerése elé akadály nem gördült, a jegyzőkönyv a Pp. 160. § (2) bekezdés f) pontja által támasztott tartalmi követelménynek is megfelelt.

[39] A jogerős ítélet nem sértette a Pp. 279. § (1) bekezdését sem. A Kúria nem kíván eltérni jogkérdésben a töretlen és egységes ítélkezési gyakorlattól abban a jogkérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs helye, ezért önmagában nem állapítható meg a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A jogszabálysértést a mérlegelési hiba akkor valósítja meg, felülmérlegelésre csak akkor van lehetőség, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival

(Pfv.V.20.430/2022/6., Pfv.IV.21.281/2022/5., Pfv.V.20.810/2022/5.). Lényeges, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013. 119.), az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.V.20.796/2022/6., Pfv.I.20.507/2022/5., Pfv.IV.20.848/2022/5., Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH2013. 119.).

[40] Jelen esetben a felperes által előadott indokok nem vezettek a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséhez, mert a rendelkezésre álló iratok alapján kizárólag egyfajta, a jogerős ítélettől eltérő, a felperes, illetve az alperes által előadott következtetés levonására sem volt lehetőség, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem volt iratellenes, a rendelkezésre álló iratokkal összhangban állt. Annak eldöntése pedig, hogy a megállapított tények a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának és személyiségi jogának megsértését okozták-e, nem a bizonyítékok mérlegelésével, hitelt érdemlőségével, jelentőségével összefüggő, hanem a kereset jogalapját érintő anyagi jogi kérdés.

[41] Ezt követően a Kúria abban a kérdésben foglalt állást, hogy sérti a jogerős ítélet régi Pp. 2. § (1)-(3) bekezdése alapján előterjesztett (1-3. és 5. számú) kereseteket elutasító rendelkezése a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

[42] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4. napján kelt Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésével egyezően fogalmazza meg a perbeli tisztességes eljárás (fair trial) fogalmát és feltételeit.

[43] Az Alkotmánybíróság szerint a polgári eljárási jogban a tisztességes eljárás követelménye magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét [7/2013. (III. 1.) AB határozat], a tisztességes bírósági tárgyalás követelményét [3215/2014. (IX. 22.) AB határozat], a tárgyalás igazságosságát [36/2014. (XII. 18.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság által kimunkált és következetesen érvényesített alkotmányos mérce értelmében a tisztességes bírósági eljárás követelménye „az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [13]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [23]}. A tisztességes eljáráshoz való joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. A bíróságnak esetlegesen még egy döntés lényegére kiható jogi tévedése sem jelenti feltétlenül és egyúttal azt, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog sérült {3005/2014. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}. Nem sérül a tisztességes eljáráshoz való jog akár olyan esetekben sem, amikor a bíróság a tisztességes eljárás követelményeinek eleget téve helytelen következtetésekre jut döntésében {3112/2015. (VI. 23.) AB határozat, Indokolás [25]}.

[44] A Kúria jogértelmezése szerint a régi Pp. 2. § (1) bekezdése szerinti igazságszolgáltatási alapelvek alapjogi – és nem személyiségi jogi – természetűek, amelyek érvényre juttatását az államnak elsősorban közjogi eszközökkel kell biztosítania. A jogalkotónak ugyanakkor a jogrendszer egységességét is szem előtt tartva a magánjogi

személyiségvédelem eszközéhez hasonlóan biztosítania kell, hogy ha bíróság megsértette a fél alapjogát, úgy a fél ezzel kapcsolatban igényt érvényesíthessen. A Pp. 2. § (3) bekezdése ezért – az anyagi jog sérelemdíj, illetve kártérítés megítélésére vonatkozó szabályaitól eltérően – egy speciális, felróhatóságtól független (objektív) felelősségi alakzat. Mindezek alapján az alapjogsértéssel összefüggő jogviszony speciális, attól függetlenül, hogy a Pp. 2. § (3) bekezdése szankcióként kártérítés, illetve sérelemdíj iránti igény érvényesítését teszi lehetővé (Kúria Pfv.III.20.998/2019/7. megjelent: BH2021. 42.). Az érdemi döntés jogszerűsége, illetve annak állított hiánya a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértése okán azonban nem vizsgálható (Kúria Pfv.20.722/2019/7). A bíróságnak az eljárási alapjogok megsértése miatt indított perben nincs jogszabályi lehetősége a más eljárásra tartozó jogvita újabb, a korábbi jogerős ítélettől eltérő eldöntésére, a jogvita korábbi megítélésének szakmai véleményezésére (Kúria Pfv.II.21.466/2019/5.). A Pp. 2. § (1) és (3) bekezdése a per befejezése észszerű időtartamának tulajdonít jelentőséget, amiből okszeren következik egyúttal az is, hogy az alapelv érvényesülését nem eljárási szakaszonként, vagy eljárási cselekményenként kell értékelni, hanem a peres eljárás egészét kell vizsgálat tárgyává tenni. A jogvita tárgyára és természetére figyelemmel azt kell megítélni, hogy az adott per – más hasonló ügyekhez képest – elhúzódása megállapítható-e az első- és másodfokú eljárást együttevén (Kúria Pfv.III.21.423/2011/13., megjelent: BH2013. 45.).

[45] Jelen ügyben az nem volt vitás, hogy az 1. számú kereset ténybeli alapjául szolgáló eljárásban az alperes a felperes régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással előterjesztett, dr. Molnár Marianna bíró kizárása iránti eljárást a régi Pp. 18. § (1) bekezdése alapján lefolytatta és mivel a kizárás kérdését igazgatási ügykörben nem volt elintézhető, a bíró kizárása felől ugyanannak a bíróságnak ugyanazon a fokon eljáró másik tanácsa tárgyaláson kívül a 25.P.20.105/2013/14. számú végzésben határozott, a kizárásra irányuló kérelmet megtagadta. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható az is, hogy az alperes a név1 kizárására irányuló eljárást is a régi Pp. 18. § (2) bekezdésének megfelelően intézte, ebben a tárgyban a település2 Ítéltábla a Pkk.I.20.319/2015/2. számú végzésben döntött. A fent kifejtett indokok alapján ebben az eljárásban már a szubjektív kizárási ok fennállása nem volt vizsgálható, a kizárás megtagadása ellen a régi Pp. 18. § (4) bekezdés alapján az adott ügyben lehetett panaszt tenni, a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértése azonban az említett határozatokkal szemben nem teremt új jogorvoslati fórumot. Nem vezethet az alperessel szemben az 1. számú keresetnek helyt adáshoz a település2 Ítéltábla Pf.I.20.173/2016/4. számú ítélet meghozatalában részt vett tanács összetételével kapcsolatos érvelése sem, mert a felvetett körülmény nem az alperes eljárása során merült fel. Az kétségtelen, hogy a peres eljárás időtartama 2013. július 12-től 2016. május 11-ig tartott, ez a pertartam azonban a nagyobb terjedelmű, tanúbizonyítás lefolytatását is igénylő perben nem alapozta meg az alperes felelősségét abban az esetben sem, ha a pertartam megnövekedéséhez a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli – utóbb megalapozatlannak bizonyult – elutasítása hozzájárult. A per észszerű befejezéséhez fűződő alapjog megsértéséhez ugyanis nem az egyes a fellebbezési eljárás során orvosolt eljárási szabálysértések, hanem a bíróság indokoltan inaktív magatartása vezethet. Ilyen inaktív időszakra a felperes maga sem hivatkozott. Emellett a másodfokú bíróság az irányadó jogszabályoknak [rég Pp. 2. § (2) bekezdés] megfelelően tulajdonított jelentőséget a felperes pertartamban közreható magatartásának, a megalapozatlannak minősülő kizárási indítványok előterjesztésének.

[46] A 2. és a 3. számú kereset alapjául szolgáló ügyben az alperes az eljárást a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasításával fejezte be. A másodfokú bíróság a Kúria jelen perben is irányadónak tartott (Pfv.II.20.117/2019/15.) precedens döntésében kifejtettekkel egyezően – amelyet a Kúria ebben az ügyben is irányadónak tart – helytállóan állapította meg, hogy az eljárás indokolatlan elhúzódása miatt sérelemdíj és kártérítés csak a jogerős érdemi döntéssel lezárult ügyben ítéltető meg. Az a körülmény, hogy a bíróság a

sérelmezett alapügyben nem hozott a jogvitát jogerősen lezáró érdemi határozatot, a régi Pp. 2. § (3) bekezdésében nevesített törvényi feltétel fennállásának hiányában a kereset megalapozatlanságát eredményezte.

[47] Emellett a bíróságnak az eljárási alapjogok megsértése miatt indított perben nincs jogszabályi lehetősége a más eljárásra tartozó jogvita újabb, a korábbi jogerős ítélettől eltérő eldöntésére, a jogvita korábbi megítélésének szakmai véleményezésére (Kúria Pfv.II.21.466/2019/5.). Ebből következően ebben a perben nem vonható le olyan következtetés, hogy a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása – a név1 mint másodfokú bíróság 2.Pkf.21.540/2018/2. számú végzése ellenére – jogszabálysértő volt a keresetet legalábbis az I. rendű alperessel szemben érdemben el kellett volna bírálni. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a megjelölt jogszabályok megsértése nélkül utasította el a felperes 2. és 3. számú keresetben érvényesített követelését, ebben a perben az alperes eljárása során hozott végzés helytállósága, jogszerűsége – a felülvizsgálati érvelésével szemben – a fent kifejtettek alapján nem volt vizsgálható.

[48] A jogerős ítélet 5. számú kereset elutasításával összefüggő indokai sem sértették a felperes által megjelölt jogszabályokat. Kétségtelen, hogy a keresetlevelet az alperes 2019. január 14-én névlen nem érkezett, holott a felperes a keresetlevelet ezen a bíróságon nyújtotta be. A rendelkezésre álló iratok alapján azonban az is megállapítható, hogy az alperes az ugyanezen a napon a település1 Járásbíróságán lajstromozott keresetlevelet 2019. február 5-én meghozott és 2019. március 19-én jogerőre emelkedett végzéssel a névre áttette. Az azonban a rendelkezésre álló iratok alapján nem volt megállapítható, hogy a felperes által megjelölt egyetlen eljárási cselekmény a per egész tartamára miként hatott ki, a 2019. január 14. és március 19. közötti – egyébként nem inaktív – időszak egész eljárás tartama szempontjából a per egészének elhúzódását eredményezte-e. A felperes a felülvizsgálati kérelemben ugyan sérelmezte az anyagi pervezetési kötelezettség elmulasztását, azonban figyelmen kívül hagyta, hogy a Pp. eltérő tartalommal rendelkezik az első- és a másodfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettségéről [Pp. 237. §, 369. § (4) bekezdése, 370. § (4) bekezdése]. A másodfokú bíróság az anyagi pervezetés helytállóságát az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálja és az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hibája esetén – az anyagi felülbírálat keretében – a saját anyagi jogi álláspontja szerint végzi el a helyes anyagi pervezetést, amelyet a fellebbező fél kérelmére gyakorol. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének esetleges hiányossága a Pp. 384. § (1) bekezdése értelmében önmagában nem eredményezi az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését (Kúria Pfv.IV.20.864/2024/5.) A felperes a felülvizsgálati kérelemben kizárólag az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hiányosságát sérelmezte, a másodfokú bíróság anyagi pervezetésének esetleges mulasztását nem állította, ehhez kapcsolódó jogszabálysértést nem jelölt meg. A felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, az állított jogszabálysértés ezt nem érinti. Ennélfogva a felülvizsgálatnak nem lehetett annak vizsgálata, hogy a másodfokú bíróság a tényállítás hiányosságára az anyagi pervezetés szabályainak megfelelő alkalmazását követően következtetett-e. Ezért a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett olyan következtetést sem levonni, hogy az eljárás egészét tekintve a 2019. január 14. és március 19. között eltelt időszak a felperes alapjogát sértette.

[49] A felperes a 4. számú keresetet – az 1-3. és 5. számú keresetektől eltérő jogalapon – a személyiségi jogai megsértésére hivatkozással érvényesítette.

[50] A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet azon indokát nem érintette, hogy az alperes jogsértő magatartásaként kizárólag az iratok zártan kezelésének megtagadása volt vizsgálható, ezzel szemben a gondnokság alá helyezés tárgyában meghozott határozatok beszerzése és kiadásával okozott személyiségi jogsértés – a Pp. 214. § (3) bekezdésében foglalt jogszabályi korlát miatt – nem volt a per tárgya. Ebből következően a másodfokú

bíróság saját jogi indokolása szerint sem figyelembe vehető és a per tárgyát nem képező tényekkel összefüggő „megjegyzései” {jogerős ítélet [42] bekezdés} a felülvizsgálatnak sem képezhetik a tárgyát. A Kúria nem kíván eltérni következetesen fenntartott bírói gyakorlattól, miszerint amely kérdéssel az eljáró bíróságok – erre irányuló kérelem hiányában – nem foglalkoztak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést nem követhettek el (Kúria Pfv.V.20.797/2016/11., megjelent: BH2017.232., Pfv.I.21.212/2019/9. megjelent: BH2020.208.). Ebből következően a felülvizsgálati eljárás során a felperes azon érvelése sem volt vizsgálható, hogy az iratok beszerzése, kiadása a felperes magántitokhoz, személyes adatok védelméhez fűződő jogát megsértette-e.

[51] A Kúria jogértelmezése szerint az adatvédelmi jog – mint személyiségi jog – alapját az Alaptörvény VI. cikk által deklarált információs önrendelkezési jog képezi, amely biztosítja, hogy minden természetes személy maga jogosult rendelkezni személyes adatairól, és a belátása szerint tárja fel vagy tartja titokban személyi adatait mások előtt. A tisztességes adatkezeléshez fűződő személyiségi jog speciális védelmi rendszerét nem kizárólag a Ptk., hanem az Infotv. személyes adatokkal kapcsolatos joganyaga is biztosítja. A Ptk. 2:43. § e) pontja szerint nevesített magántitokhoz és személyes adatok védelméhez fűződő jog speciális szabályait az Infotv. tartalmazza (Kúria Pfv.IV.20.643/2019/4.). A Kúria töretlen gyakorlata szerint az adatkezelési szabályok megsértése nem eredményezi automatikusan a személyiségi jog, ezen belül a személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértését, mivel a jogosulatlan adatkezelés jogkövetkezményei az Infotv. szabályrendszere alapján más jellegűek, mint a személyiségi jogsértés jogkövetkezményei (Kúria Pfv.IV.20.927/2020/7., Pfv.IV.21.251/2021/8.). Az Infotv.-ben szabályozott jogok esetleges megsértése nem eredményezi automatikusan azt, hogy a jogsérelem olyan mértékű tiltott beavatkozást jelent az érintett magánszférájába is, amely a Ptk. 2:43. § e) pontjában írt személyiségi jogi sérelmet eredményez. Az Infotv. és a Ptk. is oltalmazza – a személyes adatok védelme útján – a személyiséget, azonban ezt más szempontból szabályozza, a védelmi körök terjedelme is különböző, a Ptk. és az Infotv. személyi és tárgyi hatályával áll összhangban (Kúria Pfv.IV.21.084/2020/4.). Ez az indoka annak, hogy az Infotv. 23. § (5) bekezdése a Ptk. 2:51. § (1) bekezdéséhez képest speciális rendelkezést tartalmaz, az Infotv. 23. § (1) bekezdése alapján előterjesztett keresetben a jogosulatlan adatkezelés miatt az Infotv. 23. § (5) bekezdése és a 24. §-a szerinti, és nem a Ptk. 2:51-2:52. §-aiban meghatározott jogkövetkezmény érvényesíthető (Kúria Pfv.IV.20.651/2022/5.).

[52] A Kúria jelen ügyben sem kíván eltérni azon töretlen gyakorlatától, mely szerint a személyiségi jog megsértésének megállapítására önmagában valamely adatkezelési szabály megsértése nem ad alapot (Pfv.IV.20.003/2024/13.).

[53] A Kúria jogértelmezése szerint a közjogi és eljárásjogi szabályoknak megfelelően megalkotott és a törvény felhatalmazása alapján eljáró bíróság határozata – többlétszámú elem hiányában – nem valósíthat meg személyiségi jogsértést akkor sem, ha a határozat korlátozza a személyiségi jogot. A személyiségi jogsértés megállapításához többlétszámú, elsősorban olyan tudatos vagy súlyosan gondatlan bírói magatartás szükséges, amely a döntést önkényessé teszi. Közhatalmi jogviszonyban bekövetkezett személyiségi jogi sérelemre hivatkozás esetén azt kell vizsgálni, hogy az adott közjogi norma a sérelmezett magatartást megengedi-e, jogszerűnek tartja-e, és a magatartás csak akkor sérti a személyiségi jogot, ha a közhatalmi szerv egyértelműen, nyilvánvalóan jogellenesen, vagy az adott jogszabály által biztosított jogokkal súlyosan visszaélve jár el, és ez egyben az érintett személy személyiségének lényegét sérti {2/2024. Jogegységi határozat, Indokolás, [29], [36]-[37], Pfv.IV.20.611/2024/8.}. Az Infotv. szerinti érintetti jogok esetleges megsértése sem eredményezi automatikusan azt, hogy a jogsérelem olyan mértékű tiltott beavatkozást jelent

az érintett magánszférájába is, amely a Ptk. 2:43. § e) pontjában írt személyiségi jogi sérelmet eredményez.

[54] Jelen ügyben az alperes a zárt adatkezelésre irányuló kérelmet elutasító végzésben részletesen indokolta, hogy a Pp., az Infotv. és a GDPR a peres eljárás iratainak zártan történő kezelésére rendelkezéseket nem tartalmaz, a kérelem teljesítésére a Büsz. 41. § (1)-(3) bekezdései alapján sincs eljárásjogi lehetőség. Mindezek alapján a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy nyilvánvaló jogellenesség és az adott jogszabály által biztosított jogokkal történő súlyos visszaélés hiányában a felperes személyiségi jogának megsértését eredményező közhatalmai tevékenység nem valósult meg, ezért a személyiségi jogsértést az adott ügyben nem lehetett megállapítani. Ebből következően a felperes által előadott körülmények – további részletezés nélkül a megalázottság érzése – bekövetkezésük elfogadása esetén sem alkalmasak a keresetben megjelölt, a Ptk. 2:42. § e) pontja által nevesített személyiségi jog megsértésének megállapítására. Az alperes adatkezelése (gondokság alá helyezés tárgyában meghozott ítéletek peres iratok közötti zárt adatkezelésének mellőzése) a Kúria megítélése szerint az adott ügyben nem minősül a felperes magánszférája elleni, személyiségi jogait érintő támadásnak. Mivel adott ügyben a személyiségi jogsértést nem lehetett megállapítani, a másodfokú bíróság a jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes által érvényesített polgári jogi jogkövetkezmények alkalmazására irányuló keresetet.

[55] Alaptalan a felperes perköltséggel összefüggő felülvizsgálati kérelme is, az elsőfokú bíróság a felperes a Pp. 81. § (1) bekezdés, a 82. § (2) - (3) bekezdés, a 83. § (1)-(2) bekezdés megsértése nélkül kötelezte a 2023. május 4. napján megtartott tárgyaláson megjelenéssel összefüggő 6.900 forint összegű útiköltség megfizetésére.

[56] Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat és jogkérdésben nem tért el a Kúria közzétett határozatától, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[57] 1952. évi III. törvény 2. § (1)-(3) bekezdés

[58] 2013. évi V. törvény 2:42. § (1)-(2) bekezdés, a 2:43. § d) és e) pont

A döntés elvi tartalma

[59] A Pp. 2. § (1) és (3) bekezdése a per befejezése észszerű időtartamának tulajdonít jelentőséget, amiből okszeren következik egyúttal az is, hogy az alapelv érvényesülését nem eljárási szakaszonként, vagy eljárási cselekményenként kell értékelni, hanem a peres eljárás egészét kell vizsgálat tárgyává tenni. A jogvita tárgyára és természetére figyelemmel azt kell megítélni, hogy az adott per – más hasonló ügyekhez képest – elhúzódása az első- és másodfokú eljárást együttvéve megállapítható-e.

[60] Közhatalmi jogviszonyban bekövetkezett személyiségi jogi sérelemre hivatkozás esetén azt kell vizsgálni, hogy az adott közjogi norma a sérelmezett magatartást megengedi-e, jogszerűnek tartja-e, és a magatartás csak akkor sérti a személyiségi jogot, ha a közhatalmi szerv egyértelműen, nyilvánvalóan jogellenesen, vagy az adott jogszabály által biztosított jogokkal súlyosan visszaélve jár el, és ez egyben az érintett személy személyiségének lényegét sérti.

[61] Az adatkezelési szabályok megsértése nem eredményezi automatikusan a személyiségi jog, ezen belül a személyes adatok védelméhez fűződő jog megsértését.

Záró rész

[62] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan, azonban az alperes a felülvizsgálati eljárás során költséget ne számított fel, ezért a Kúriának a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a perköltség megtérítéséről rendelkezni nem kellett.

[63] A felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad.

[64] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[65] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Budapest, 2025. február 19.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Mariann s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró